

RUDNIK
SITARJEVEC
LITIJA

DOŽIVITE RUDNIK V SRCU SLOVENIJE!

NAJBOGATEJŠE POLIMINERALNO RUDIŠČE V SLOVENIJI
Z VEČ KOT 60 RAZLIČNIMI MINERALI

LITIJA - VERJETNO NAJSTAREJŠE SLOVENSKO RUDARSKO MESTO

Litijski Rudnik Sitarjevec sodi med večja rudna nahajališča v Sloveniji. Izkoriščanje rude na območju Sitarjevca sega v čas keltske civilizacije, kasneje so v večjem obsegu rudarili tudi Rimljani. Prvo pisno dokazilo o rudarjenju v okolici Litije je nagrobni spomenik rudarskemu mojstru Cristofu Bruckerschmidu, z letnico 1537, ki je na ogled v cerkvi sv. Martina v Šmartnem pri Litiji.

V Sitarjevcu so pridobivali predvsem svinčevo in živosrebravo rudo. Kopali so tudi rudo, ki je vsebovala cink, baker, železo in proti koncu rudarjenja predvsem barit. Katero rudo so v določenem času odkopavali, je bilo odvisno predvsem od povpraševanja in cene na trgu.

Zaradi zmanjševanja rudnih zalog, zastarele tehnologije in pljučnih obolenj rudarjev je rudnik v letu 1965 prenehal obratovati.

RUDO SO TALILI V TOPILNICI LITIJA

Za potrebe taljenja izkopane rude iz Sitarjevca so leta 1881 na levem bregu reke Save zgradili topilnico, v kateri so topili predvsem svinčevo in živosrebravo rudo. Rudo so iz Sitarjevca v topilnico prevažali preko reke Save s tovorno žičnico in z vozovi preko lesenega mostu. V topilnici so talili tudi uvoženo rudo, zaprli pa so jo pred rudnikom. Eden od vzrokov je bil gotovo naravovarstveni, saj so lastniki izgubili 'čebelarsko pravdo'.

SREBRNIK »LITIJSKI TOLAR«

V litijski topilnici so leta 1886 prvič pridobili srebro iz sitarjevške rude. V takratno glavno kovnico na Dunaju so poslali 3.699 kg srebra, iz katerega so izdelali spominske srebrnike, »litijske tolarje«.

PODOBA LITIJSKEGA TOLARJA

Na prvi strani srebrnika je upodobljena takratna topilnica, vlak, cerkev sv. Nikolaja, hrib Sitarjevec in žičnica do topilnice. Na drugi strani kovanca je naziv rudnika s simboličnim napisom »prvi srebrni pogled«.

BOGASTVO MINERALOV UJETO V OPUŠČENIH ROVIH

Rudnik skriva edinstvene limonitne kapniške strukture, kot so stalaktiti, stalagmiti, kapniške zaveske in cevkasti stalaktiti. Strokovnjaki ugotavljajo, da sodi med najbogatejše opuščene rudnike v Evropi.

Kapniki so med najhitreje rastočimi v svetovnem merilu. V rudniku najdemo več kot 60 vrst različnih mineralov. Najbolj sloveči so kristali cinabarita in cerusita.

SITARJEVEC JUTRI

Pripravljeni rudarski projekt v muzejskem delu Rudnika Sitarjevec predvideva 632 m urejenih muzejskih poti. Poleg že urejenega Izvoznega rova bo omogočen dostop do Glavnega rova, kjer se nahajajo kapniške strukture, ter do rova s posebnimi črnimi kapniki imenovan »Črna kuhinja«.

Rudniška dediščina odpira številne možnosti za razvoj doživljajskega turizma in vzporednih turističnih dejavnosti. Hkrati je Sitarjevec tako naravoslovna kot zgodovinska učilnica na prostem: zbuja radovednost, z informacijami v zgodbah pa posreduje tudi zavedanje in vrednote.

»Rudnik Sitarjevec ni več samo spomin na minule čase. Ohranjamo ga kot dragoceno naravno vrednoto državnega pomena in zanimivo tehnično dediščino. V prenovljeni obliki služi turistično-izobraževalnemu namenu in predstavlja izziv za razvoj inovativnih raziskovalnih postopkov.«

Dr. Tea Kolar-Jurkovšek, znanstvena svetnica Geološkega zavoda Slovenije

V RUDNIKU DANES:

- temperatura v rovu 10°C in 100 % vlaga,
- 304 m nad morjem,
- dolžina rova 100 m brez naklona, primerno za gibalno ovirane,
- obiskovalec prejme zaščitno opremo - čelado,
- čas ogleda 30 minut,
- vodenje v slovenskem in angleškem jeziku.

DOŽIVETJA V RUDNIKU:

- strokovno vodenje,
- animirano vodenje,
- pravljice in sitarjevške zgodbe,
- izvedba naravoslovnih dni,
- multivizija,
- sitarjevška mal'ca.

INFORMACIJE/OGLEDI:

TIC LITIJA

Valvazorjev trg 10, 1270 Litija,
059 940 503, 051 312 739
turizem@zkms-litija.si
FB: Turizem Litija

